

5. ТӨРЕШІЛЕР ҚІҒРАМЫ

Бас төреші жарыстың ойдағыдай өтуіне жауапты. «Тақта» немесе «Алаң» басындағы төрешілердің шешіміне наразылық туса, әділ төрелік жасайды. Жарыс өтетін орынның техникалық дайындығын тексереді. Жауапты хатшыны тағайындайды.

Техникалық хатшы – төрешілер алқасының хаттамасын әзірлейді. Бәсекеге түсетін топтарды жіктейді. Жарыстың уақытын белгілейді. Бас төрешінің шешімдерін жеткізеді және ұсыныс жасай алады. Журналистерге ақпараттық мәлімет таратады. Жарыс барысында орын алған ескертпелерді жазып алады. Техникалық хатшы чемпионаттың жеңімпаздарын, жүлдегерлерін және анықтауға қатыспайды.

Төрешілердің асық ойынында қолданылатын ым – белгілері:

Бүк – жұмылған қолды алға созып саусақтардың бүгілген жағын төмен қарату.

Шік – жұмылған қолды алға созып саусақтардың бүгілген жағын жоғары қарату.

Ашы – жұмылған қолды алға созып бас бармақты тік ұстау.

Тайке – саусақтарды түзу ұстап, қырынан көрсету

Омпа – қолды алға созып бес саусақты төмен қаратып ұстау (90)

Шоңқа – асықтың омпыға қарсы жағымен жерге қарап түскен түрі;

Ереже бұзылған жағдайда төреші көк білекқабы бар қолын көтеріп, ойынды тоқтатады.

Төрешілер – тақта немесе алаң басында тұрып ойынды бастауға, тоқтатуға үкім береді. Қолына сары және көк түсті екі шағын жалауша ұстайды. Ойыншыға «Баста» деп айтып, көк жалаушаны көтереді. Бұл ойын басталғанының белгісі. Ойыншы қателік жібергенде «Тоқта» деген бұйрық беріп, қолындағы сары жалаушаны көтереді. Осылай келесі ойыншыға «Баста» сөзі айтылып ойынды жалғастыруын ұсынады.

Осы ойын басындағы төреші асық ату, асық қаржу, асық тастау кезінде ереженің қатаң сақталуын қадағалайды. Әрі жеңімпазды анықтайды. Ұпай санын белгілеп, хатшыға хабарлама жасайды.